

20.10.2025

Eduskunta, liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Aihe: Liikenne- ja viestintävaliokunta tiistai 21.10.2025 klo 12.30 / VNS 6/2025 vp / Asiantuntijapyyntö

Asia: VNS 6/2025 vp Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Kirjallinen asiantuntijalausunto valtioneuvoston selonteosta sisäisestä turvallisuudesta

Sisäministeriö julkisti sisäisen turvallisuuden selonteon 11.9.2025. Valmistelussa ei järjestetty varsinaista lausuntomenettelyä, jossa myös valtiovarainministeriö olisi voinut virallisesti lausua selonteon sisällöstä.

Valtiovarainministeriö yhtyy selonteon näkemykseen vallitsevista sisäisen turvallisuuden uhkista ja niiden hallitsemisen edellyttämistä toimista. Suomen ulkoinen turvallisuusympäristö on heikentynyt, mikä heijastuu myös tarpeeseen vahvistaa sisäisen turvallisuuden viranomaisten varautumista ja yleisiä toimintaedellytyksiä. Sisäisen turvallisuuden näkymää varjostaa myös moni Suomen sisäisestä kehityksestä lähtöisin oleva ilmiö.

Valtiovarainministeriön merkittävimmät huomiot koskevat toimien edellyttämän rahoituksen näkymää.

Sisäisen turvallisuuden viranomaisten resursointia on vahvistettu merkittävästi nykyisen hallituksen aikana.

Poliisin toimintamenojen määrärahaa nostetaan hallitusohjelman mukaisesti 70 milj. euroa vuoteen 2027 mennessä, mikä mahdollistaa poliisi-htv:n nostamisen 8000:een. Lisäksi nuorten rikollisuuden ehkäisyyn kohdennettiin 5 milj. euroa /v. Poliisin toimintamenojen määrärahataso on hallitusohjelman resursointipäätöksillä 1,011 mrd. euroa v.2027.

Hallitusohjelman mukaisesti myös Rajavartiolaitoksen, Supon, Hätäkeskuslaitoksen resursointia vahvistetaan. Pelastusopiston ja Helsingin pelastuskoulun rahoitusta vahvistetaan pelastajakoulutettavien määrän kasvattamiseksi. Maahanmuuttoviraston toimintamenumäärärahoja lisätään hallituskaudella merkittävästi lainsäädäntömuutosten toteuttamiseksi sekä oleskelulupa- ja muiden lupahakemusten käsittelyaikojen nopeuttamiseksi.

JTS 2026-2029 -päätöksessä hallitus kohdensi poliisille lisäresursseja mm. nuoriso- ja jengirikollisuuden torjuntaan sekä harmaan talouden ehkäisyyn. Nämä päätöksen huomioiden poliisin toimintamenojen määrärahataso nousee 1,028 mrd. euroon v. 2027 ja 1,035 mrd. euroon v. 2029.

Suojelupoliisin resursointia kasvatettiin n. 10 milj. euroa/v., minkä mukaisesti Supon toimintamenojen määräraha on noin 77 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen.

Myös muiden sisäisen turvallisuuden viranomaisten resursointia vahvistettiin edelleen.

Selonteossa tunnistetaan tarve jatkaa turvallisuusviranomaisten resursoinnin vahvistamista

Selonteossa määritellään keskeiseksi tavoitteeksi sisäisen turvallisuuden keskeisten viranomaisten, rikosoikeudenhoidon ketjuun kuuluvien oikeushallinnon viranomaisten sekä tuomioistuinlaitoksen toimintaedellytyksien ja rahoituspohjan turvaaminen julkisen talouden tilanne huomioiden.

Selonteon mukaan turvallisuusympäristön muutos, tunnistetut riskit ja suorituskykyvaatimukset edellyttävät turvallisuusviranomaisten resurssien merkittävää vahvistamista.

Valtiovarainministeriö toteaa merkittävänä haasteena, että nähtävissä olevassa talouskehityksessä julkisen talouden tasapainottaminen tulee edellyttämään tulevilla vaalikausilla rakenteellisten toimien lisäksi myös sopeuttamista. Turvallisuusmenoihin kohdistuu näin ollen merkittävää kasvattamispainetta samaan aikaan, kun julkisen talouden vahvistaminen edellyttää muiden sopeutustoimien lisäksi myös menojen alentamista.

Selonteossa on tunnistettu viranomaistoiminnassa ylivaalikautisia voimavaroihin liittyviä tarpeita.

Kuten selonteossa on todettu, tavoitteita toteutetaan olemassa olevien määrärahojen puitteissa ja sisäisen turvallisuuden resursseista päätetään julkisen talouden suunnitelmissa ja talousarvioprosesseissa. Valtiovarainministeriö pitää myös tärkeänä, että rahoitustarpeiden kattamiseksi hyödynnetään käytettävissä olevat EU:n rahoitusvälineet.

Liikenne ja sisäinen turvallisuus

Sisäinen turvallisuus liikenteen alalla tarkoittaa yhteiskunnan turvallisuuden varmistamista liikennejärjestelmän, -palveluiden ja -infrastruktuurin kautta siten, että kansalaisten arki sujuu turvallisesti, sujuvasti ja häiriöttömästi. Se liittyy erityisesti riskien hallintaan, poikkeustilanteisiin varautumiseen, rikosten ehkäisyyn sekä viranomaisten yhteistyöhön.

Perusväylänpidon rahoituksella varmistetaan ensi sijassa väyläverkon hoito ja liikenteen palvelut sekä kansalaisille ja elinkeinoelämälle keskeisen tieverkon kunto. Valtio huolehtii liikenteen hallinnan ja ohjauksen perusrahoituksesta siten, että toimintaa pystytään ennaltaehkäisemään häiriötilanteita ja onnettomuuksia sekä tehostamaan väyläkapasiteetin käyttöä, parantamaan liikenteen sujuvuutta, vähentämään päästöjä ja vastaamaan liikenteen automaation ja digitalisaation tarpeisiin.

Kaikkiaan hallituksen investointiohjelmasta liikennehankkeisiin on osoitettu yhteensä noin 3,3 miljardia euroa, josta 568 miljoonaa euroa perusväylänpitoon korjausvelan purkuun.

Liikenne 12-suunnitelmaluonnoksen mukaisesti valtio (Väylävirasto ja elinvoimakeskukset) kohdentaa maanteiden parantamisrahoitusta alueellisesti liikennejärjestelmäsuunnitelmat huomioiden ensisijaisesti tieliikenteen turvallisuutta parantaviin toimiin, kuten kävelyn ja pyöräliikenteen väylien, keskikaiteiden, tievalaistuksen ja liittymien parantamisiin.

Lisäksi valtio (Traficom) laatii raideliikenteen turvallisuussuunnitelman yhteistyössä raideliikenteen toimijoiden kanssa. Suunnitelman tavoitteena on määrittää yhteiset kansalliset suuntaviivat raideliikenteen hyvän turvallisuustason varmistamiseksi sekä jatkuvaksi parantamiseksi yhteisen turvallisuusvision ja keskeisten turvallisuustavoit-

teiden muodossa. Valtio (Väylävirasto) yhteistyössä Fintrafficin kanssa korvaa liikenneturvallisuuden kannalta välttämättömän vanhentuvan junien kulunvalvonta- ja viestintäjärjestelmän toteuttamalla Digirata-hankkeen. Digirata-hankkeen toteutusvaiheen jatkolle on ehdotettu 95 milj. euron valtuutta ja 14 milj. euron määrärahaa vuoden 2026 talousarvioehdotuksessa.

Perusväylänpidon parantamiseen varattavaa rahoitusta kohdistetaan ratojen osalta erityisesti elinkeinoelämän tarpeisiin sekä tasoristeysturvallisuuden ja vilkkaiden yksiraiteisten osuuksien välityskyvyn parantamiseen. Turvallisen kävelyn ja pyöräliikenteen edistäminen on keskeinen osa kestävä ja aktiivisen liikkumisen edistämistä. Kyse on taloudellisten, sujuvien, turvallisten ja terveyttä edistävien, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta suotuisten liikkumistapojen tukemisesta. Maantie- ja katuverkon infrastruktuurin kunnossapidolla ja kehittämisellä lisätään liikenneturvallisuutta ja parannetaan liikenteen sujuvuutta.

Kyberturvallisuus on osa Suomen kokonaisturvallisuutta ja digitalisoituvaa yhteiskuntaa. Kyberturvallisuudella varmistetaan osaltaan kansallisen turvallisuuden, maanpuolustuksen, huoltovarmuuden, elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset. Geopoliittisen tilanteen muutos on entisestään korostanut kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön merkitystä kyberturvallisuuden varmistamisessa. Erityisesti on kasvanut tarve viranomaisten ja elinkeinoelämän väliselle yhteistyölle, yhteiskunnan kriisinkestävyys tukemiselle sekä vihamieliseen toimintaan vastaamiselle. Toimintaympäristöä määrittävät voimakkaasti digitalisaation kiihtyminen, uusien teknologioiden kehitys ja niihin liittyvä globaali kilpailu, keskinäisriippuvuuksien jatkuva kasvu ja muut tulevaisuuteen vaikuttavat megatrendit kuten ilmastonmuutos ja väestörakenteen muutos. Yhteiskunnan perusrakenteiden ja -palvelujen kuten tieto- ja viestintäverkkojen ja niihin kytkeytyvän infrastruktuurin on toimittava kaikissa olosuhteissa.

Budjettineuvos

Panu Kukkonen